

TRONDHEIM LUFTHAVN

K-193208

RAMMEAVTALE OM ELEKTRO ENTREPERNØR TJENESTER

VEDLEGG E: AVINORS ETISKE KRAV TIL
KONTRAKTSPARTER

Innhold

VEDLEGG E: AVINORS ETISKE KRAV TIL KONTRAKTPARTER.....	1
1 FORMÅLET MED AVINORS ETISKE KRAV.....	3
2 Aksept av Avinors Etiske krav	3
3 Aktsomhetsvurderinger.....	3
4 Grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter	3
5 Oppfølging og dokumentasjon av etterlevelse	5
6 BRUDD PÅ DE ETISKE KRAVENE	5
7 PURPOSE OF AVINOR'S ETHICAL REQUIREMENTS.....	7
8 ACCEPTANCE OF AVINOR'S ETHICAL REQUIREMENTS.....	7
9 DUE DILIGENCE ASSESSMENTS	7
10 FUNDAMENTAL HUMAN AND LABOUR RIGHTS.....	7
11 FOLLOW-UP AND DOCUMENTATION OF COMPLIANCE.....	9
12 BREACH OF THE ETHICAL REQUIREMENTS	9

1 FORMÅLET MED AVINORS ETISKE KRAV

Avinor forvalter store verdier på vegne av samfunnet og samfunnsoppdraget skal utføres med hensyn til mennesker, samfunn og miljø. Avinor stiller derfor strenge krav til etikk, samfunnsansvar og ansvarlig forretningsførsel.

I tråd med internasjonale rammeverk og nasjonalt lovverk skal Avinor jobbe aktivt med aktsomhetsvurderinger. Avinors forpliktelser til ansvarlig forretningsførsel fordrer at aktører vi inngår kontrakter med (Kontraktsparter) også forplikter seg og tar ansvar.

Avinor forventer at våre Kontraktsparter respekterer grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og klima- og miljø. Vi forventer også at våre Kontraktsparter bidrar til etterlevelse av kravene hos sine underleverandører og i hele verdikjeden.

2 Aksept av Avinors Etiske krav

Alle Avinors Kontraktsparter forplikter seg til å etterleve kravene som følger av dette dokumentet. Det skal sikres at kravene også følges av eventuelle underleverandører og leverandørkjeden for øvrig, så langt det med rimelighet kan kreves.

Gjennom påbegynt samarbeid eller leveranse til Avinor, anses Avinors Etiske Krav til Kontraktsparter som akseptert i sin helhet. Eventuelt brudd på disse kravene vil også anses som mislighold av eventuelle andre avtaler inngått med Avinor.

3 Aktsomhetsvurderinger

Kontraktsparten skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med de prinsippene som følger av åpenhetsloven. Dette innebærer:

- Kontraktsparten må gjennomføre risikovurderinger for å identifisere potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og klima og for å stoppe, forhindre og redusere slik påvirkning.
- Tiltakene som settes inn må overvåkes og effekten vurderes.
- Tiltakene som iverksettes må kommuniseres til berørte parter.
- Hvis Kontraktsparten er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden, er Kontraktsparten ansvarlig for å stanse aktiviteten og bidra til gjenoppretting.
- Kontraktsparten må for øvrig vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid med Avinor.

4 Grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter

Følgende krav til ansvarlig og bærekraftig forretningsførsel skal alltid overholdes:

- Avinor støtter retten til *fri fagorganisering og kollektive forhandlinger*. Arbeidere skal minimum ha lønns- og arbeidsvilkår samt arbeidstidsordninger som innfrir nasjonale bestemmelser, bransjestandarder og/eller allmenngjorte tariffavtaler for den aktuelle bransjen som arbeidet gjelder.
- *Tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid* skal ikke forekomme i noen form. *Barnearbeid* er ikke tillatt.

- Det skal ikke forekomme *diskriminering* når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, nedsatt funksjonsevne, kjønn, sivil status, seksuell orientering, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.
- *Brutal behandling*, seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser er forbudt.
- Ansatte og arbeidere skal ha et *sikkert og sunt arbeidsmiljø* (HMS). Ansatte og arbeidere skal ha tilgjengelige kanaler for å si ifra om kritikkverdige forhold.
- *Regulære ansettelser* skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer.
- *Negativ miljøpåvirkning* skal reduseres i hele verdikjeden. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper.
- *Korrupsjon* og annen straffbar forretningspraksis, *hvitvasking*, *brudd på konkurranselovgivning*, *gaver og representasjon* er ikke tillatt.
- *Dyrevelferd* skal respekteres. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og reguleringer skal overholdes.

Videre, i tillegg til nasjonal lovgivning, skal føringene i følgende konvensjoner, resolusjoner og protokoller overholdes:

- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter
- FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter
- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland. Av særlige relevante forhold fremheves:
  - Arbeidstidsbestemmelser
  - Helse, miljø og sikkerhet
  - Regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter
  - Lovfestede forsikringer og sosiale ordninger
- ILOs kjernekonvensjoner for rettigheter i arbeidslivet:
  - forbud mot tvangsarbeid (29, 105)
  - forbud mot barnarbeid (138, 182 og 79, samt anbefaling 146)
  - forbud mot diskriminering (100, 111)
  - helse, miljø og sikkerhet (155, 187)
  - organisasjonsfrihet, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger (87, 98, 135 og 154). Der hvor konvensjon 87 og 98 er begrenset ved nasjonal lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre, alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
- ILO konvensjon 169 om urfolks rettigheter, FNs erklæring om nasjonale minoriteters rettigheter; FNs erklæring om urfolks rettigheter.
- ILO-konvensjon nr. 190 om vold og trakassering i arbeidslivet; FNs kvinnekonvensjon.
- ILO-konvensjon nr. 131 om fastsettelse av lønn som sikrer at arbeidere får en lønn som dekker deres grunnleggende behov og definisjon av levelønn/leveinntekt fra uttalelse fra ILOs styre, godkjent 13. mars 2024: "En lønn som er nødvendig for å

sikre en anstendig levestandard for arbeidere og deres familier, tatt i betraktning landets omstendigheter og beregnet for arbeid utført i normale arbeidstimer.”

- FNs konvensjon mot korrupsjon; Europarådets konvensjon mot korrupsjon.
- Internasjonal humanitærrett, inkludert Genèvekonvensjonene.
- FNs konvensjon om biologisk mangfold (CBD) og relevante avtaler under denne, FNs resolusjon om retten til å leve i et rent, sunt, og bærekraftig miljø; FNs protokoll om vann og helse.

Kontraktsparten plikter å respektere relevante sanksjoner eller handelsrestriksjoner overfor tredjeland, gitt av nasjonale myndigheter eller overnasjonale organer som EU/EØS.

Hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Krav som stilles i disse prinsippene er for øvrig minimumskrav. Dersom strengere krav følger av lov, forskrift eller bindende avtaler, skal disse følges.

5 Oppfølging og dokumentasjon av etterlevelse

Avinor, eller tredjepart engasjert av oppdragsgiver, skal ha rett til å gjennomføre de oppfølgingstiltak hos Kontraktsparten og dennes underleverandører som er nødvendig for å sikre at etiske krav etterleveres. Kontraktsparten skal på oppfordring fra Avinor dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene. Kontraktsparten eller samarbeidspartneren skal påse at Avinor, så langt som mulig, får samme rettigheter til å føre inspeksjon i øvrig leverandørkjede.

Aktuelle oppfølgingstiltak Avinor kan benytte kan omfatte, men er ikke begrenset til:

- Bruk av egenrapporteringskjema og oppfølgingssamtaler,
- Dokumentasjon av produksjonsenheter i leverandørkjeden for utvalgte risikoprodukter, - komponenter og/eller råvarer,
- Dokumentasjon av risikoanalyser og oppfølgingstiltak i leverandørkjeden, og
- Inspeksjon/revisjon i leverandørkjeden. Dette inkluderer stedlig revisjon hos leverandør eller i leverandør sin leverandørkjede.

6 BRUDD PÅ DE ETISKE KRAVENE

Kontraktsparten er pliktig til umiddelbart å melde fra om brudd på Avinors etiske krav som Kontraktsparten oppdager i egen virksomhet eller hos underleverandører. Kontraktsparten skal umiddelbart iverksette nødvendige aksjoner for å rette de aktuelle brudd. Avinor kan kreve at det legges fram en tiltaksplan for når og hvordan bruddene skal rettes.

Brudd på Avinors etiske krav vil kunne anses som vesentlig mislighold av kontraktens forpliktelser, og vil kunne medføre at Avinor:

- Iverksetter midlertidig stans i leveransen. Avinor vil under midlertidig stans ha anledning til å foreta erstatningskjøp hos annen leverandør.

- Krever at Kontraktsparten bytter underleverandør. Dette skal skje uten kostnad for Avinor.
- Hever kontrakten med Kontraktsparten, jf. også kontraktens bestemmelser.
- Ikke kvalifiserer Kontraktsparten til nye konkurranser om kontrakter i Avinor.

7 PURPOSE OF AVINOR'S ETHICAL REQUIREMENTS

Avinor manages significant assets on behalf of society, and its societal mission must be carried out with consideration for people, society, and the environment. Therefore, Avinor imposes strict requirements regarding ethics, social responsibility, and responsible business conduct.

In line with international frameworks and national legislation, Avinor must actively conduct due diligence assessments. Avinor's commitments to responsible business conduct require that the parties we enter contracts with ("Contractual Partners") also commit to and take responsibility.

Avinor expects our Contractual Partners to respect fundamental requirements regarding human rights, labour rights, climate and environment. We also expect our Contractual Partners to contribute to compliance with these requirements among their subcontractors and throughout the value chain.

8 ACCEPTANCE OF AVINOR'S ETHICAL REQUIREMENTS

All of Avinor's Contractual Partners commit to complying with the requirements set out in this document. It must be ensured that these requirements are also followed by any subcontractors and the rest of the supply chain, as far as can reasonably be required. By commencing cooperation or delivery to Avinor, Avinor's Ethical Requirements for Contractual Partners are considered accepted in their entirety. Any breach of these requirements will also be regarded as a breach of any other agreements entered with Avinor.

9 DUE DILIGENCE ASSESSMENTS

The Contractual Partner must conduct due diligence assessments in accordance with the principles set out in The Norwegian Transparency Act. This entails:

- The Contractual Partner must carry out risk assessments to identify potential negative impacts on people, society, environment, and climate, and to stop, prevent, and reduce such impacts.
- The measures implemented must be monitored, and their effectiveness assessed.
- The measures taken must be communicated to affected parties.
- If the Contractual Partner is responsible for the negative impact/damage, the Contractual Partner is responsible for stopping the activity and contributing to remediation.
- The Contractual Partner must otherwise demonstrate willingness and ability for continuous improvement for people, society, and the environment through cooperation with Avinor.

10 FUNDAMENTAL HUMAN AND LABOUR RIGHTS

The following requirements for responsible and sustainable business conduct must always be observed:

- Avinor supports the right to free association and collective bargaining. Workers must as a minimum have wage and working conditions, as well as working time arrangements, that meet national regulations, industry standards, and/or generally applicable collective agreements for the relevant industry.

- Forced labour, slave labour, or involuntary work must not occur in any form. Child labour is not permitted.
- There must be no discrimination in employment, remuneration, training, promotion, dismissal, or retirement based on ethnicity, religion, age, disability, gender, marital status, sexual orientation, union activity, or political affiliation.
- Brutal treatment, sexual or other abuse, and other forms of humiliation are prohibited.
- Employees and workers must have a safe and healthy working environment (HSE). Employees and workers must have accessible channels to report concerns about unacceptable conditions.
- Regular employment must not be circumvented using short-term engagements.
- Negative environmental impact must be reduced throughout the value chain. The production and use of natural resources must not destroy the resource and income base for indigenous peoples or other marginalized population groups.
- Corruption and other criminal business practices, money laundering, breaches of competition law, gifts, and representation are not permitted.
- Animal welfare must be respected. National and international animal welfare legislation and regulations must be observed.

Furthermore, in addition to national legislation, the guidelines in the following conventions, resolutions, and protocols must be observed:

- UN International Covenant on Civil and Political Rights
- UN International Covenant on Economic, Social and Cultural rights
- The working environment legislation in the country of production. The following particularly relevant aspects are emphasized:
  - Working time regulations
  - Health, Safety and Environment
  - Regular employment relationships, including contract of employment
  - Statutory insurance and social schemes
- The ILO Core Conventions for workers' rights:
  - prohibition of forced labour (29, 105)
  - prohibition of child labour (138, 182 and 79, and recommendation 146)
  - prohibition of discrimination (100, 111)
  - Health, Safety and Environment (155, 187)
  - Freedom of association, trade union rights, and the right to collective bargaining (87, 98, 135, and 154). Where conventions 87 and 98 are restricted by national law, the employer must facilitate, and not hinder, alternative mechanisms for free and independent organization and bargaining, ILO Convention No. 169 on Indigenous and Tribal Peoples' Rights, UN Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP)
- ILO Convention No. 190 on violence and harassment in the workplace; the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW).
- ILO Convention No. 131 on the establishment of wages that ensure workers receive a wage that covers their basic needs, and the definition of a living wage/income from a statement by the ILO Governing Body, approved March 13, 2024: "A wage necessary to ensure a decent standard of living for workers and their families, taking into account the country's circumstances and calculated for work performed during normal working hours."
- UN Convention against Corruption; Council of Europe Convention against Corruption.

- International humanitarian law, including the Geneva Conventions.
- UN Convention on Biological Diversity (CBD) and relevant agreements under this, the UN resolution on the right to live in a clean, healthy, and sustainable environment; the UN Protocol on Water and Health.

The Contractual Partner is obliged to respect relevant sanctions or trade restrictions towards third countries, imposed by national authorities or supranational bodies such as the EU/EEA. Where international conventions and national legislation address the same subject, the highest standard shall always apply. The requirements set out in these principles are minimum requirements. If stricter requirements follow from law, regulation, or binding agreements, these must be followed.

11 FOLLOW-UP AND DOCUMENTATION OF COMPLIANCE

Avinor, or a third party engaged by the client, shall have the right to carry out follow-up measures with the Contractual Partner and its subcontractors as necessary to ensure compliance with ethical requirements. Upon request from Avinor, the Contractual Partner must document how they themselves, and any subcontractors, work to comply with the guidelines. The Contractual Partner or partner must ensure that Avinor, as far as possible, is granted the same rights to inspect the rest of the supply chain.

Possible follow-up measures Avinor may use include, but are not limited to:

- Use of self-reporting forms and follow-up conversations,
- Documentation of production units in the supply chain for selected risk products, components, and/or raw materials,
- Documentation of risk analyses and follow-up measures in the supply chain, and
- Inspection/audit in the supply chain. This includes on-site audits at the supplier or in the supplier's supply chain.

12 BREACH OF THE ETHICAL REQUIREMENTS

The Contractual Partner is obliged to immediately report any breach of Avinor's ethical requirements discovered in their own business or among subcontractors. The Contractual Partner must immediately implement necessary actions to correct the breaches in question. Avinor may require the submission of an action plan for when and how the breaches will be rectified.

Breach of Avinor's ethical requirements may be considered a material breach of the contract's obligations and may result in Avinor:

- Implementing a temporary suspension of the delivery. During the suspension, Avinor may make substitute purchases from another supplier.
- Requiring the Contractual Partner to replace a subcontractor. This must be done at no cost to Avinor.
- Terminating the contract with the Contractual Partner, cf. also the contract's provisions.
- Disqualifying the Contractual Partner from new contract competitions at Avinor.